ORTODOKSİA
AHLÂKÎ VE DİNÎ RESALE

Umum Neşriyat Müdürü
MELETIOS LUKAKIS

Mahal idare
Tahta Minare, Vodina Sokağı 42
İstanbul — Fener

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

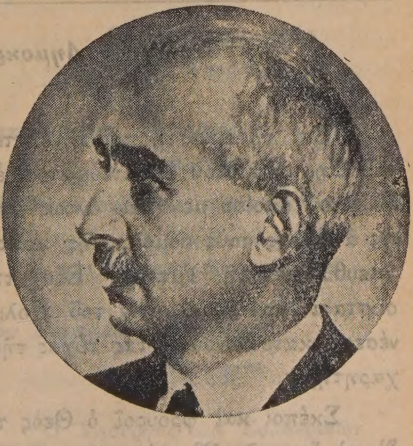
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΘ΄. - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1944 - ΤΕΥΧΟΣ 10 Α΄

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Μὲ ἐξαιρετικὴν χαρὰν καὶ ἐνθουσιασμὸν ἑωρτάσθη καὶ ἐφέτος καθ᾽ ἅπασαν τὴν Χώραν ἡ XXI ἐπέτειος τῆς Ἀνακηρύξεως τῆς Δημοκρατίας.

Ἡ πόλις περιβεβλημένη ἑόρτιον στολὴν ἐχαιρέτισε καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὴν ἱστορικὴν ἐπέτειον μὲ πανδήμους ὁμολογουμένως ἐκδηλώσεις.

Εἶνε δὲ δίκαιαι αἱ ἐκδηλώσεις αὗται, διότι τὸ γεγονὸς ἀποτελεῖ σπουδαιότατον σταθμὸν ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τοῦ Ἔθνους. Αἱ ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην καθοδήγησιν τοῦ τε ἐκλιπόντος Αἰωνίου Ἀρχηγοῦ καὶ τοῦ νῦν συνετῶς κυβερνῶντος τὴν Χώραν Ἐθνικοῦ Ἀρχηγοῦ ἐπιτευχθεῖσαι μεταρρυθμίσεις καὶ πρόοδοι, πρωτοφανεῖς ἐν τῇ ἱστορίᾳ, δικαίως προκαλοῦν τὸν θαυμασμὸν τῶν λαῶν.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐκθύμως μετέσχε τῆς κοινῆς χαρᾶς. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπηύθυνεν ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ἑορτῇ τὰ καταχωριζόμενα κάτωθι συγχαρητήρια τηλεγραφήματα, διαβιβάσασα καὶ πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον Νομάρχην καὶ Δήμαρχον τῆς πόλεως κ. Λουτφῆ Κιρδάρ, τὰ συγχαρητήρια Αὐτῆς διὰ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Τουρκικοῦ Γραφείου κ. Εὐθ. Μαυρίδου.

ΤΑ ΣΤΑΛΕΝΤΑ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

Πρόεδρον Δημοκρατίας Ἰσμὲτ Ἴνονου,

Ἄγκυραν.

Ἐπὶ τῇ εἰκοστῇ πρώτῃ ἐπετείῳ τῆς ἀνακηρύξεως ἐν τῇ Χώρᾳ ἡμῶν τοῦ Δημοκρατικοῦ Πολιτεύματος, ἐν ταῖς ἡμέραις καὶ ὑπὸ τὰς κατευθύνσεις τοῦ ὁποίου μεγάλαι ὄντως ἐπετελέσθησαν καὶ ἐπιτελοῦνται πρόοδοι εἰς ἅπαντας τοὺς τομεῖς τῆς κρατικῆς, κοινωνικῆς καὶ ἀτομικῆς ζωῆς, ἀπευθύνομεν τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι, ἀτριτοπόνως ἐργασθείσῃ διὰ τὴν σύστασιν καὶ θεμελίωσιν τοῦ Πολιτεύματος τούτου, μετ' ἐξαιρέτου δὲ συνέσεως κατευθυνούσῃ τὰς τύχας τῆς μεγάλης ἡμῶν Πατρίδος, ἐγκάρδια συγχαρητήρια.

Σκέποι καὶ φρουροῖ ὁ Θεὸς τὴν προσφιλῆ ἡμῶν Πατρίδα, χαρίζοιτο δὲ τὰ ἔτη τῆς Ὑμετέρας λαοφιλοῦς καὶ φιλολάου Ἐξοχότητος ὡς πλεῖστα καὶ ὑγιεινά, ἐπ' ἀγαθῷ καὶ πρὸς δόξαν τῆς Χώρας ἡμῶν.

29. 10. 944 Πατριάρχης ***Βενιαμίν.***

Ἐξοχώτατον Πρωθυπουργὸν Σουκροῦ Σαράτσογλου,
Ἄγκυραν.

Γηθόσυνοι χαιρετίζοντες τὴν εἰκοστὴν πρώτην ἐπέτειον τῆς μεγάλης ἡμέρας τῆς ἐνδόξου ἡμῶν Δημοκρατίας, ἀπευθύνομεν τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι ἐγκάρδια συγχαρητήρια.

Χαρίζοιτο ὁ Θεὸς τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι ἔτη ὡς πλεῖστα, ἐνισχύων ἅμα αὐτὴν ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν ὑψηλῶν Αὐτῆς καθηκόντων ἐπ' ἀγαθῷ καὶ πρὸς δόξαν τῆς φιλτάτης ἡμῶν Πατρίδος.

29. 10. 944. Πατριάρχης *Βενιαμίν.*

Ἐξοχώτατον Ὑπουργὸν Ἐσωτερικῶν Χιλμῆ Οὐράν,
Ἄγκυραν.

Ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ἐπετείῳ τῆς ἀνακηρύξεως ἐν τῇ Χώρᾳ ἡμῶν τῆς Δημοκρατίας, ἀπευθύνομεν τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι ἐγκάρδια συγχαρητήρια, εὐχόμενοι παρὰ Θεοῦ ἐνίσχυσιν καὶ πᾶν ἀγαθόν.

29. 10. 944 Πατριάρχης *Βενιαμίν.*

ΑΙ ΛΗΦΘΕΙΣΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Πρὸς τὸν Πατριάρχην τῶν Ρωμαίων Βενιαμίν,
Φανάριον.

Διὰ τὰ συγχαρητήρια ὑμῶν διαβιβάζω τὰς εὐχαριστίας τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας ἡμῶν.

Ἄγκυρα, 31. 10. 1944 Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Κ. Γκεδελέτς.

Πρὸς τὸν Ρωμαῖον Πατριάρχην Βενιαμίν,
Φανάριον.

Εὐχαριστῶ διὰ τὰ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Δημοκρατίας συγχαρητήρια ὑμῶν.

Ἄγκυρα, 6. 11. 1944 Ὁ Πρωθυπουργὸς
Σουκροῦ Σαράτσογλου

Πρὸς τὸν Πατριάρχην τῶν Ρωμαίων Βενιαμίν,
Φανάριον.

Ἐκφράζω τὰς εὐχαριστίας μου.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν
Χιλμῆ Οὐράν.

ΕΠΗ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΥΜΝΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΟΙΟΣ θὰ ἐπίστευεν ὅτι καθημερινῶς εἰς τὰς ἀκολουθίας τῶν ὄρθρων καὶ ἑσπερινῶν ἀντηχοῦν ὑπὸ τοὺς θόλους τῶν ὀρθοδόξων ναῶν λέξεις, φράσεις, εἰκόνες καὶ στίχοι τῶν ποιημάτων Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ; Μὲ ἀξιοσημείωτον ἐκλεκτικότητα οἱ κλασικῇ παιδείᾳ κομῶντες δόκιμοι ὑμνογράφοι τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ἔδρεψαν ἄφθονα ἄνθη ἀπὸ τὸν εἰκοσακισχιλιόστιχον ποιητικὸν κῆπον τῶν ἐπῶν τοῦ δαφνοστεφοῦς θεολόγου, ὁ ὁποῖος «γέρων ὡς κύκνος» ἔψαλλεν ἐντὸς τοῦ κηπαρίου του καὶ παρὰ τὴν «μετρίαν λιβάδα» μετὰ τὴν ἔνδοξον ἧτταν του ἐπὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς κονίστρας.

Ἡ ὑμνογραφία μας εὑρίσκεται πλησιέστερον τοῦ Γρηγορίου παρὰ τοῦ Δαβίδ. Αἱ θρησκευτικαὶ ἐξάρσεις τοῦ βασιλέως — ποιητοῦ τῶν ψαλμῶν, ἀδικημέναι κάπως ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ἑβραϊσμοὺς τῆς ἀλεξανδρινῆς μεταφράσεως τῶν Ο′ ἑρμηνευτῶν, ἐπηρέασαν βεβαίως τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕφος τῶν ἡμετέρων ὑμνογράφων καὶ ὡς κείμενον τῆς Ἱερᾶς Βίβλου ἤσκησαν γοητείαν μεγάλην. Ἀλλὰ τὰ ἔπη τοῦ Γρηγορίου μὲ τὴν ἰδιάζουσαν ποιητικὴν γλῶσσαν τῆς κλασικῆς ἐποχῆς, εἰς μέτρα ἀρχαῖα—ἰαμβικά, ἡρωϊκά, ἡρωελεγειακὰ κ. ἄ.— μέτρα καὶ γλῶσσαν ποὺ εἶχον ἐξυψώσει εἰς τὴν φιλολογικὴν συνείδησιν τὰ ἀριστουργήματα τοῦ Ὁμήρου, τοῦ Πινδάρου καὶ τῶν τριῶν μεγάλων δραματοποιῶν Αἰσχύλου, Σοφοκλέους καὶ Εὐριπίδου, ἦτο φυσικὸν νὰ ἐνδιαφέρουν περισσότερον τοὺς εἰς τὴν ἰδίαν γλῶσσαν συγγράψαντας ὑμνογράφους. Ἄλλως τε ὁ ἄνθρωπος - ποιητής, ὁ ἐνάρετος Ἱεράρχης, ὁ ζήσας καὶ δράσας ἐντὸς τοῦ ἰδίου περιβάλλοντος, ἦτο πλησιέστερος εἰς τὴν καρδίαν τῶν ὁμογενῶν, ὁμογλώσσων καὶ ὁμοθρήσκων αὐτῷ ὑμνογράφων.

Πρὶν δὲ παρατάξω παράλληλα σημεῖα ἐπῶν καὶ ὑμνογραφίας, προβάλλω εἰς τοὺς παρακολουθοῦντας τὴν ἀπὸ τριετίας συνεχιζομένην καὶ εἰς τὸ τέλος ἐγγίζουσαν ἀρθρογραφίαν μου περὶ τῶν ποιημάτων τοῦ Γρηγορίου, τοὺς πρώτους στίχους τοῦ πρώτου «Εἰς ἑαυτὸν» ἱστορικοῦ ποιήματος, ἔχοντας ὡς ἑξῆς:

Χριστὲ ἄναξ, ὃς ἁγναῖς ποτ' **ἀειρομέναις παλάμῃσι**
σταυροτύποις Μωσῆος ἐπ' οὔρεϊ σοῦ θεράποντος
ἔκλινας **Ἀμαλὴκ ὀλοὸν σθένος**· ὅς τε ταθείσαις
χείρεσιν ἐν βόθρῳ Δανιὴλ ὕπο, δεινὰ **λεόντων**
χάσματα καὶ φρικτὰς ὀνύχων ἐπέδησας ἀκωκάς.
Ὃν **διὰ** καὶ μεγάλου **ἀπὸ κήτεος** ἔκθορ' **Ἰωνᾶς**
εὐξάμενος καὶ **χεῖρας** ἐνὶ σπλάγχνοισι **τανύσας**

ἐν φλογὶ δ' ἀσσυρίῃ δροσερὸν νέφος ἀμφεκάλυψε
θαρσαλέους τρεῖς παῖδας, ἐπεὶ **χέρας ἐξεπέτασσαν.**
Ὅς ποθ' ὕλην ζείουσαν ὑπείρ ἅλα πεζὸς **ὁδεύσας**
κύματα καὶ ἀνέμων μένος ηὔνασας, ὥς κε Μαθητὰς
ἐκ πελάγους ἐρύσειας ὀρινομένους ὑπ' ἀήταις
πολλοῖς δ' αὖ ψυχάς τε καὶ ἅψεα **λύσαο νούσων**
οἷα Θεός, κρανθεὶς δὲ βροτός, θνητοῖσιν ἐμίχθης
ὧν τὸ μὲν ἦες ἄνωθε, τὸ δ' ὕστατον ἄμμι φαάνθης
ὥς με Θεὸν τελέσειας, ἐπεὶ **βροτὸς** αὐτὸς ἐτύχθης
ὧδε μάκαρ καὶ ἐμοὶ Θεὸς **ἵλαος ἐλθὲ** καλεῦντι.

Οἱ δεκαεπτὰ αὐτοὶ στίχοι εἶναι τὸ προοίμιον τοῦ πρώτου «Εἰς ἑαυτὸν» ἱστορικοῦ ποιήματος, ὧν ὁ 17ος μαρτυρεῖ ὅτι γίνεται ἐπίκλησις — ἀντὶ τῆς Μούσης παρ' Ὁμήρῳ — τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ, καλουμένου εἰς βοήθειαν καὶ ἔμπνευσιν τοῦ ποιητοῦ.

Τὰ δύο τρίτα τῶν λέξεων καὶ φράσεων τοῦ προοιμίου τούτου συναντῶνται εἰς τὴν ὑμνογραφίαν. Οὕτω π. χ.

Θαλάσσης τὸ ἐρυθραῖον πέλαγος ἀβρόχοις ἴχνεσιν ὁ παλαιὸς πεζεύσας Ἰσραὴλ **σταυροτύποις Μωσέως χερσὶ τοῦ Ἀμαλὴκ** τὴν δύναμιν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐτροπώσατο.

Χεῖρας ἐκπετάσας Δανιὴλ **λεόντων χάσματα ἐν λάκκῳ** ἔφραξε πυρὸς δὲ δύναμιν ἔσβεσαν ἀρετὴν περιζωσάμενοι οἱ εὐσεβείας ἐρασταί, Παῖδες κραυγάζοντες: Εὐλογεῖτε τὰ ἔργα Κυρίου τὸν Κύριον.

Τὸν τύπον πάλαι Μωσῆς τοῦ ἀχράντου πάθους ἐν ἑαυτῷ προέφηνε τῶν ἱερῶν μεσούμενος. Σταυρῷ δὲ σχηματισθείς, **τεταμέναις** τρόπαιον **παλάμαις** ἤγειρε, τὸ κράτος διολέσας **Ἀμαλὴκ τοῦ πανώλους**· διὸ Χριστῷ ᾄσωμεν τῷ Θεῷ ἡμῶν ὅτι δεδόξασται.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶναι δεύτερον ᾆσμα τῆς πρώτης ᾠδῆς τοῦ Κανόνος τῆς ΙΔ' Σεπτεμβρίου. Συνθέτης δὲ τοῦ Κανόνος φέρεται Κοσμᾶς ὁ μελῳδός, οὗτινος τὰ μακρὰ σχόλια ἐπὶ τῶν ἐπῶν τοῦ Γρηγορίου εὑρίσκονται μετὰ τὸ τέλος τῶν ἐπῶν ἐν τῷ ΛΗ' τόμῳ τῆς ἐκδόσεως Migne.

Καὶ τώρα ἐφθάσαμεν εἰς τὴν κατάλληλον στιγμὴν νὰ ἐλεγχθῇ ὡς ἐσφαλμένη ἡ περὶ τῶν ἐπῶν κρίσις καὶ δὴ ἡ σύγκρισις αὐτῶν πρὸς τὴν ὑμνογραφίαν μας, τὴν ὁποίαν θαυμάζει ὁ Κρουμβάχερ, χωρὶς νὰ εἶχεν εὕρῃ καιρὸν ἐκ τοῦ σύνεγγυς γνωριμίας μὲ τὸν ποιητὴν τῶν ἐπῶν, χωρὶς δὲ καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν ἀλήθειαν νὰ τὸν ὑπενθυμίσῃ ὅτι ὁ συγκρίνων δύο ἔργα ὀφείλει νὰ κάμῃ προηγουμένως εἰδικὰς μελέτας καὶ νὰ μὴ στηριχθῇ εἰς ἐπιπόλαιον ἐξέτασιν τῶν συγκρινομένων, ἐὰν δὲν θέλῃ νὰ χάσῃ τὴν φήμην του ὡς αὐθεντίας. Ὁ Κρουμβάχερ λέγει:

— Πιστὸς εἰς τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν παρέμεινε Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς χρώμενος μόνον μέτροις ἀρχαίοις. Ὡς ἐμπνεόμενος ὑπὸ θερμοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος ἐθαυμάζετο καὶ ἐσχολιάζετο ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων. Εἶναι ἄξιος νὰ καταλάβῃ τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν χριστιανῶν Ἑλλήνων ποιητῶν, τῶν χειριζομένων ἀρχαῖα μέτρα. Ἔμεινεν ὅμως ξένος πρὸς τὸν λαόν. Ἡ Ἐκκλησία δὲν ἐπανέλαβεν ἐν τῇ λειτουργίᾳ ἕν τι τῶν ἐντέχνων ποιημάτων του. ***Μάτην παρ' αὐτῷ ζητοῦμεν γνήσιον ἐνθουσιασμὸν*** ἀναβλύζοντα ἐκ τῶν μυχίων τοῦ ἀνθρώπου, ***οἷον παρ' ὑμνογράφοις.*** Ἡ ποίησίς του εἶναι εὐγενὴς καὶ μεγάλη, πλήρης τέχνης καὶ περισκέψεως, ἀλλὰ δὲν συμπαρασύρει τὸν ἀναγνώστην, οὐδὲ ὡμίλησέ ποτε πρὸς τὴν καρδίαν, ὅπως π. χ. Ρωμανὸς ὁ ὑμνογράφος εἰς τὸ Ἡ παρθένος σήμερον . . .

Ὁ συγγραφεὺς τῆς Ἱστορίας τῆς βυζαντινῆς λογοτεχνίας ἐκτιμᾷ τὴν ἀξίαν τοῦ Ἡλίου καὶ ἐνθουσιᾷ ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς Σελήνης. Λησμονεῖ ὅμως ὅτι ἄνευ Ἐκείνου δὲν θὰ ὑπῆρχεν Αὕτη, διότι δὲν εἶχεν εὕρῃ τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν νὰ γνωρίσῃ τὴν κολοσσιαίαν ἐπίδρασιν τοῦ ποιητοῦ ἐπὶ τῶν ὑμνογράφων καὶ τὴν ποσότητα τοῦ δανείου φωτὸς ποὺ δέχεται ἡ Ἑκάτη ἀπὸ τὸν Φοῖβον.

— Κατὰ τὸν Η΄ αἰῶνα εἰσήχθη εἰς τὴν Ὑμνογραφίαν τὸ σύστημα τῶν Κανόνων, διῃρημένων εἰς ᾠδὰς τρεῖς ἢ ἐννέα. Εἰσηγητὴς θεωρεῖται Ἀνδρέας ὁ Κρήτης, ἐπιφανεῖς δὲ ἀντιπρόσωποι ἀνεδείχθησαν Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς καὶ Κοσμᾶς ὁ Μαϊουμᾶ, ὁ μὲν διαρρυθμιστὴς τῆς Ὀκτωήχου, ἀμφότεροι δὲ ποιηταὶ Κανόνων — ὧν τινες εἰς ἰαμβικὸν τρίμετρον — ***ἀντλοῦντες μάλιστα εἰς τοὺς Λόγους καὶ τὰ Ἔπη τοῦ Γρηγορίου.***

Γράφων αὐτὰ ὁ συνεργάτης τοῦ Λεξικοῦ Ἐλευθερουδάκη Α. Ν. Δ. καθηγητὴς τοῦ Ἀρσακείου, δὲν κάμνει λόγον περὶ ἐπιδράσεως τῶν ἐπῶν εἰς τοὺς ὑμνογράφους τῶν ἄλλων δύο περιόδων. Ὀνομάζει τὸν Ρωμανόν, Πίνδαρον τῆς Ὑμνογραφίας, ἀποδίδων εἰς αὐτὸν τὸν ὕμνον τῆς Ἀκαθίστου, Ρωμανὸν τὸν θαυμάσιον μελῳδὸν τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἰδοὺ ὅμως δύο παράλληλα βοῶντα καὶ λέγοντα ὅτι τὰ Ἔπη ἐπέδρασαν καὶ ἐπὶ τοῦ συντάκτου τῆς Ἀκαθίστου.

1) Κινδύνων ἐλευθερώσων δή τινας (ΙΑ΄ ἱστορ. 111)
Ἐκ παντοίων με κινδύνων ἐλευθέρωσον (Ἀκάθ).

2) Ἄμφω λάλημα κοινὸν (ΙΑ΄ ἱστορ. 61)
Ἄκουσμα καὶ λάλημα φρικτὸν (Ἀκάθ.)

Ὥστε ἢ ἀπατᾶται ὁ κ. Α. Ν. Δ. θεωρῶν τὸν Ρωμανὸν ποιητὴν τῆς Ἀκαθίστου, ἢ πρέπει νὰ δεχθῶμεν καὶ τὸν Ρωμανὸν ὡς ἐπωφεληθέντα ἀπὸ τοὺς στίχους τοῦ Γρηγορίου, ὁπότε δὲν εἶναι εἰς τὴν θέσιν της ἡ ὑπὸ τοῦ Κρουμβάχερ σύγκρισις Γρηγορίου καὶ Ρωμανοῦ.

† Ο ΚΥΔΩΝΙΩΝ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑΚΑ

Πρὸς εὐκολίαν τῶν βουλομένων νὰ ἀνευρίσκωσι τὴν ἡμέραν ἑκάστου μηνός, καθ' ἣν γίνεται νέα σελήνη, κατηρτίσαμεν καὶ δημοσιεύομεν τὸν κάτωθι πίνακα, μετὰ σχετικῆς ἑρμηνείας, διὰ τὴν περίοδον ἀπὸ τοῦ ἔτους 1900 μέχρι τοῦ ἔτους 2199:

ΣΕΛΗΝΟΔΡΟΜΙΟΝ

Ἰσχῦον ἀπὸ τοῦ ἔτους 1900 μέχρι τοῦ ἔτους 2199.

ΥΠΟΛΟΙΠΟΝ	ΙΑΝΟΥΑΡ.	ΦΕΒΡΟΥΑΡ.	ΜΑΡΤΙΟΣ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ	ΜΑΪΟΣ	ΙΟΥΝΙΟΣ	ΙΟΥΛΙΟΣ	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	ΣΕΠΤΕΜΒΡ.	ΟΚΤΩΒΡ.	ΝΟΕΜΒΡ.	ΔΕΚΕΜΒΡ.
3	27	26	27	26	25	24	23	22	20	20	18	18
4	16	15	16	15	14	13	12	11	9	9	7	7
5	5	4	5	4	3	2	1 31	30	28	28	26	26
6	24	23	24	23	22	21	20	19	17	17	15	15
7	13	12	13	12	11	10	9	8	6	6	4	4
8	2	1	2	1 31	30	29	28	27	25	25	23	23
9	21	20	21	20	19	18	17	16	14	14	12	12
10	10	9	10	9	8	7	6	5	3	3	1 30	29
11	29	0	29	28	27	26	25	24	22	22	20	20
12	18	17	18	17	16	15	14	13	11	11	9	9
13	7	6	7	6	5	4	3	2 31	30	30	28	28
14	26	25	26	25	24	23	22	21	19	19	17	17
15	15	14	15	14	13	12	11	10	8	8	6	6
16	4	3	4	3	2	1 30	30	29	27	27	25	25
17	23	22	23	22	21	20	19	18	16	16	14	14
18	12	11	12	11	10	9	8	7	5	5	3	3
0	1 30	0	1 31	30	29	28	27	26	24	24	22	22
1	20	19	20	19	18	17	16	15	13	13	11	11
2	9	8	9	8	7	6	5	4	2	2	1 31	30

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Ἵνα εὕρωμεν τὴν ἡμέραν τοῦ μηνός, καθ' ἣν γίνεται νέα σελήνη, διαιροῦμεν τὸ τρέχον ἔτος διὰ τοῦ 19 καὶ λαμβάνομεν (οὐχὶ τὸ πηλίκον ἀλλὰ) τὸ ὑπόλοιπον, ὅπερ εὑρίσκεται ἐν τῇ πρώτῃ πρὸς τὰ ἀριστερὰ στήλῃ, καὶ ἀκολουθοῦντες τὴν ὁριζοντίαν σειρὰν αὐτοῦ, εὑρίσκομεν τὰς ἡμερομηνίας ὅλων τῶν μηνῶν, καθ' ἃς γίνεται νέα σελήνη.

Οὕτως, ἵνα εὕρωμεν τὰς ἡμερομηνίας τῶν 12 μηνῶν, καθ' ἃς γίνεται νέα σελήνη τοῦ ἔτους 1945, διαιροῦμεν τὸ 1945 διὰ τοῦ 19 καὶ εὑρίσκομεν ὑπόλοιπον 7. Ἀπέναντι τοῦ ὑπολοίπου 7 εὑρίσκομεν τὰς ἡμερομηνίας 13, 12, 13, 12, 11, 10, 9, 8, 6, 6, 4, 4 τῶν ἀντιστοίχων μηνῶν, καθ' ἃς γίνεται νέα σελήνη.

† Ο ΓΑΝΟΥ ΚΑΙ ΧΩΡΑΣ ΠΑΓΚΡΑΤΙΟΣ

Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΥΠΑΠΑΝΤΗΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 262).

Ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ χρονικοῦ πλαισίου, ἤτοι ἀπὸ τοῦ Ε΄ μέχρι τοῦ τέλους τοῦ Ζ΄ αἰῶνος, δέον νὰ τοποθετηθῇ καὶ ἕτερον μνημεῖον: **κιονόκρανόν** τι ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, ἀπαντῶν ἔν τινι μιναρὲ τοῦ *Harram - esh-Sherif*, ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ παριστῶν, λίαν πιθανῶς, τὸ ἐπεισόδιον τῆς Ὑπαπαντῆς. Τὸ μνημεῖον τοῦτο, εὑρισκόμενον σήμερον ἐν ἀθλίᾳ καταστάσει ἐξ αἰτίας τῶν σκληρῶν κτυπημάτων, ἅτινα κατέφερον κατ᾽ αὐτοῦ οἱ Ἄραβες κατακτηταὶ τῆς Ἱερουσαλήμ, οἱ ὁποῖοι διὰ σφύρας ἐξηφάνισαν τὰ ἀπεικονιζόμενα πρόσωπα, δὲν παρέχει σήμερον ποσῶς πλήρη καὶ ἀδιαμφισβήτητα στοιχεῖα, πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς παραστάσεως, ἣν ἀκριβῶς ἀπεικονίζει. Οὐχ ἧττον ὅμως ὁ Leclercq 70) καὶ ἐν αὐτοῖς ἔτι τοῖς ὑπολείμμασι τοῦ μνημείου ἀναγνωρίζει ἱκανὰ στοιχεῖα, προδίδοντα ἀσφαλῶς ὡς ὑπόθεσιν τῆς παραστάσεως τὸ ἐπεισόδιον τῆς Ὑπαπαντῆς. Οὕτω, εἰς τὴν ἀριστερὰν ἄκραν τοῦ κιονοκράνου ὑπάρχει σῶμα ἀνθρώπου, ἄνευ κεφαλῆς, ἐνδεδυμένον διὰ μακροῦ ποδήρους ἐνδύματος καὶ εἰς στάσιν ὀρθίαν, μὲ γόνατα ἐλαφρῶς κεκαμμένα καὶ μὲ χεῖρας ἐκτεταμένας πρὸς τὰ ἐμπρός, ἔτι δὲ καὶ κεκαλυμμένας διὰ καλύμματος πολυπτύχου, σχηματίζοντος, οὕτως εἰπεῖν, ἀγκάλην. Ἡ ὅλη στάσις αὐτοῦ προδίδει φυσικὰ στάσιν ἀνθρώπου τείνοντος νὰ δεχθῇ κάτι πολύτιμον καὶ σοβαρόν, καὶ ἀποδοτέα, κατ᾽αὐτόν, τῷ Συμεών, τείνοντι νὰ λάβῃ τὸ βρέφος εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ. Τὸ σῶμα τοῦτο εἶναι ἐστραμμένον προς ἕτερον, ἐν τῇ δεξιᾷ ἄκρᾳ τοῦ κιονοκράνου εὑρισκόμενον, ἔχον τὰ γόνατα ἐλαφρῶς κεκαμμένα καὶ ὅπερ καὶ τοῦτο εἶναι ἐνδεδυμένον διὰ ποδήρους ἐνδύματος. Καὶ αὐτοῦ ἡ κεφαλὴ καὶ ἡ δεξιὰ χεὶρ εἶναι τεθραυσμέναι, σώζεται ὅμως ἡ ἀριστερὰ χεὶρ μὲ τὴν παλάμην ἀνοικτήν, ἐκεῖ δὲ ἔνθα ἦτο πρότερον ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τούτου ὑπάρχει σταυροφόρος τις φωτοστέφανος 71), ὅστις κατὰ τὸν Leclercq, θὰ

70) Cabrol, Dict. d'Archéol. Chrétienne et de la Liturgie, τόμ. 3/1, σελ. 208—210, ἔνθα καὶ ἡ μοναδικὴ παραπομπὴ εἰς Clérmont—Ganneau, Archelogical researches in Palestine, London, 1899, τόμ. 1, σελ. 144—165.

71) Ὁ σταυροφόρος οὗτος φωτοστέφανος, ἀποδιδόμενος εἰς τὴν παροῦσαν περίπτωσιν εἰς τὴν Θεοτόκον, ἀποτελεῖ δυστυχῶς μοναδικὸν παράδειγμα ἐν τῇ καθόλου Χρ/κῇ τέχνῃ. Ἀποδιδόμενος ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον τῷ Ἰ. Χριστῷ, ἄγει κατ᾽ ἀνάγκην εἰς τὴν ἀποδοχὴν τούτου, ὅτι ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ πλαισίου (καὶ πλησιέστατα

ἐπλαισίου τὴν κεφαλὴν τῆς Μαρίας ἥτις πιθανῶς καὶ θὰ ἔφερεν εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῆς τὸν Ἰησοῦν. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων σωμάτων, τῶν ὑποτιθεμένων ὡς τοῦ Συμεὼν καὶ τῆς Μαρίας, ὑπῆρχε, φαίνεται, καὶ ἕτερον πρόσωπον τοῦ Ἰωσὴφ ἢ τῆς Ἄννης. Ἐπίσης ἡ ἐν τῇ ἀριστερᾷ ἄκρᾳ τοῦ κιονοκράνου διασωθεῖσα πτέρυξ, προδίδει τὴν ὕπαρξιν καὶ ἑνὸς ἀγγέλου πετομένου ἄνωθεν τῶν προσώπων τοῦ ἐπεισοδίου.

Βεβαίως ὡς ἐλέχθη καὶ ἀνωτέρω, τὰ παρεχόμενα ταῦτα στοιχεῖα δὲν εἶναι ἀπολύτως πειστικά, εἶναι ὅμως ἀρκετά, κατὰ τὸν αὐτὸν πάντοτε Leclercq, ἵνα πείσωσι τὸν λεπτομερῶς ἐξετάζοντα τὸ μνημεῖον, ὅτι πρόκειται περὶ παραστάσεως τῆς Ὑπαπαντῆς, καὶ δὴ μεγάλης ἀξίας, ἀποτελούσης τὸ μοναδικὸν παράδειγμα ἀναγλύφου ἀπεικονίσεως τοῦ ἐπεισοδίου διὰ τὴν περίοδον ἐκείνην.

Ἐκ τῶν μνημείων τοῦ Η΄ αἰῶνος, μὴ διασωζομένη μὲν σήμερον, πλὴν γνωστὴ καὶ αὕτη ἐκ γραπτῆς περιγραφῆς, ὡς καὶ ἡ παράστασις τοῦ ναοῦ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, εἶναι ἡ παράστασις ***τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Σεργίου ἐν Γάζῃ.*** Ὁ ναὸς οὗτος, εἷς ἐκ τῶν καλλιτέρων καὶ πλουσιωτέρων εἰς μωσαϊκὰς παραστάσεις, περιεῖχε, κατὰ τὴν σπουδαίαν λεπτομερῆ περιγραφήν, τὴν ὁποίαν κάμνει ὁ ρήτωρ Χορίκιος, πλήρη σειρὰν παραστάσεων ἐκ τῆς Κ. Δ., ἐν αἷς καὶ παράστασιν τῆς Ὑπαπαντῆς. Ἐξ ὅσων λέγει ὁ Χορίκιος, συμπεραίνομεν ὅτι ἡ παράστασις αὕτη ἀνῆκεν εἰς τὸν α΄ τύπον τῶν μνημείων, παρίστα δὲ μόνον τὴν Μαρίαν, τὸν Συμεὼν καὶ τὸ Θ. Βρέφος, ὅπερ καὶ ἐκρατεῖτο εἰς τὰς χεῖρας τῆς Μαρίας. Οὐδὲν περισσότερον γνωρίζομεν περὶ τῆς παραστάσεως ταύτης [72]).

Ἐν συνεχείᾳ, σπουδαία παράστασις ἀπό τε ἀπόψεως τέχνης καὶ πλούτου, ἐν τῷ αὐτῷ πλαισίῳ τοῦ Η΄ αἰῶνος, εἶναι ἡ παράστασις, ἡ ἀπαντῶσα ἐν τῷ ναῷ τῆς ***Sanctae - Mariae Antiquae*** [73])

Ἰδιαιτέρως, ἐν τῇ ἀριθμήσει τῶν μνημείων τοῦ Η΄ αἰῶνος, σταμα-

ἄρα τῆς κεφαλῆς τῆς Μαρίας) ἔδει νὰ εὑρίσκετο καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ Ἰ. Χριστοῦ, ὅτε καὶ δικαιολογεῖται ἡ ὕπαρξις αὐτοῦ.

72) Ch. Diehl, Manuel d'art Byzantin, Paris 1925, τομ. 1, σελ. 201—202.

73) Ἡ παράστασις τοῦ ναοῦ τούτου εἶναι τελείως κατεστραμμένη. Ὡς ὅμως ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν 3 ἐναπομεινάντων φωτοστεφάνων, εἰς τὴν ἀριστερὰν ἄκραν τῆς παραστάσεως, φαίνεται ὅτι ἀπεικονίζοντο ὁ Ἰωσήφ, ἡ Ἄννα καὶ ἕτερόν τι πρόσωπον, ἐκτὸς τῶν 3 κυρίως δρώντων, ἤτοι τῆς Μαρίας, τοῦ Θ. Βρέφους καὶ τοῦ Συμεών, ὅστις πιθανῶς ἐκράτει τὸν Ἰησοῦν εἰς τὰς χεῖρας. (Πρβλ. Aug. Heisemberg, die Apostelkirche, σελ. 235).

τῶμεν ἐπὶ τῆς παραστάσεως τῆς συναντωμένης ἐπὶ τοῦ μνημειώδους *Ὀρατορίου* τοῦ Πάπα *Ἰωάννου τοῦ VII*. Ὁ Πάπας οὗτος, Ἕλλην τὴν καταγωγήν, καίτοι δὲν ἔμεινεν ἐπὶ τῆς καθέδρας τῆς Ρώμης εἰμὴ 2 μόνον ἔτη, ὅμως καὶ κατὰ τὸ ὀλιγοχρόνιον τοῦτο διάστημα ἐπραγματοποίησε πληθὺν ὅλην καλλιτεχνικῶν ἔργων, ἅτινα καὶ ἀπηθανάτισαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Τὸ ἰδιαιτέρως συνδεθὲν μὲ αὐτὸν εἶναι τὸ ὡς ἄνω Ὀρατόριον, ὅπερ ἵδρυσεν οὗτος ἐντὸς τῆς ἀρχαίας Βασιλικῆς τοῦ ἁγίου Πέτρου, ἐν Βατικανῷ, εἰς τιμὴν τῆς Θεοτόκου, γνωριζόμενον ἄλλως καὶ ὡς Capella del Presepio [74]). Τοῦ μνημείου τούτου, καταστραφέντος τὸ 1606, δὲν ἔμειναν εἰ μὴ ἐπανασυνταχθεῖσαί τινες συνθέσεις καὶ περιγραφαὶ μετὰ σχεδιασμάτων, συγγραφέων τινῶν τοῦ ΙΕ′ καὶ ΙΣΤ′ αἰῶνος, ἰδιαιτέρως δὲ τοῦ Ἰακωβ. Grimaldi — ἀρχειοφύλακος τοῦ Βατικανοῦ μεταξὺ τοῦ 16ου καὶ 17ου αἰῶνος —, ὅστις καὶ διέσωσε [75]) τὴν σειρὰν τῆς ζωῆς τῶν ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου καὶ τὴν χριστολογικὴν σειρὰν ἀπὸ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ μέχρι τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῆς εἰς Ἅδου Καθόδου. Ἡ τελευταία αὕτη σειρὰ περιλαμβάνει καὶ παράστασιν τῆς Ὑπαπαντῆς [76]), διασώζεται δὲ ἐν σχεδιάσματι ἐν τῇ περιγραφῇ τοῦ Grimaldi. Ἡ παράστασις εὑρίσκεται ἀριστερόθεν τῆς μεγάλης κεντρώας εἰκόνος τῆς Θεοτόκου, εἶναι δὲ τοῦ αὐτοῦ πάντοτε βυζαντινοῦ τεχνοτροπικοῦ πνεύματος. Πρὸ μιᾶς ἀψῖδος, ἡ ὁποία στηρίζεται ἐπὶ δύο κιόνων καὶ ἐπὶ τῆς ὁποίας εἶναι γεγραμένη ἡ λέξις SYMEON, εὑρίσκεται ὁ πρεσβύτης, πωγωνοφόρος, ἐνδεδυμένος ποδήρες ἔνδυμα καὶ ἄνευ φωτοστεφάνου. Πρὸς αὐτὸν πλησιάζει ἡ Μαρία «ἀγκαλοφοροῦσα», αὐτὴν δὲ ἀκολουθεῖ ὁ Ἰωσὴφ (IOSEPH) καὶ ἡ ANNA. Ἡ παράστασις ἀνήκει καθαρῶς εἰς τὸν πρῶτον τύπον τῶν μνημείων, διασωθεῖσα δὲ ἐν σχεδιάσματι μόνον, δὲν ἐπιτρέπει πληρεστέραν ἀνάλυσιν.

---

[74]) Τὸ Liber Pontificalis σχετικῶς πρὸς τὸ ὀρατόριον τοῦτο τοῦ Πάπα Ἰωάννου τοῦ VII λέγει τὰ ἑξῆς: «Johannes VII, nationa Graecus, ... fecit oratorium sanctae Dei Genitricis intro ecclesiam beati Petri Apostoli, cujus parietes musivo depinxit...». Ἴδε τοῦτο παρὰ Barron Henrion, Histoire Ecclésiastique, Paris 1861, τόμ. 17, στήλ. 1020.

[75]) Ἴδε τὰς περιγραφὰς εἰς διάφ. χειρόγραφα αὐτοῦ, οἷα τὰ Archives du Chapitre de S. Pierre à Rome. Bibl. Vatic. manuscr. Barberini XXXIV, 50, φύλ. 89, 90, 94 κλπ. Πρβλ. καὶ Cabrol, Dict. d'Archéol. chrét., τόμ. 7/2, στήλ. 2162—2212. Ἀρίστην μονογραφίαν ἐπὶ τοῦ μνημείου ἔχει ὁ E. Müntz, L'oratoire du Pape Jean VII, ἐν Revue Archéologique, 1887, πλήρη δὲ ὡσαύτως περιγραφὴν καὶ πλείστας σχετικὰς πληροφορίας παρέχει ὁ Wl. Grüneisen, ἐν Sancta Maria Antiqua, 1911.

[76]) Ἴδε ταύτην ἐν Cabrol, Dict. d'Archéol., τόμ. 7/2, στήλ. 2209 καὶ ἐν Marguerite van Berchem καὶ Et. Cléouzot. Mosaiques Chrétiennes du IV au X siècle, Genève, 1924, σελ. 209.

Τὸν Θ′ αἰῶνα, ἐν τῇ σειρᾷ ταύτῃ τῶν παραστάσεων τῆς Ὑπαπαντῆς, καλλίτερον παντὸς ἄλλου ἀσφαλῶς ἐκπροσωπεῖ τὸ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην τῶν Παρισίων ὑπ' ἀριθμὸν Grec. 510 ἀποκείμενον χειρόγραφον, τὸ περιέχον τὴν πληρεστέραν συλλογὴν τῶν ***Ὁμιλιῶν Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ.*** Ἡ συλλογὴ αὕτη ἀπαρτιζομένη ἐκ 465 ἐν ὅλῳ φύλλων, ἐν τῷ 137ῳ φύλλῳ αὐτῆς περιέχει τὸν 19ον λόγον τοῦ ἁγίου Γρηγορίου [77]). Ἐν τῷ φύλλῳ τούτῳ ἀπαντᾷ σύνθεσις ἐκ 3 παραστάσεων, ἐξ ὧν ἡ κατωτέρα εἶναι ἡ τῆς Ὑπαπαντῆς. Αὕτη ἀνήκει εἰς τὸν α′ τύπον τῶν παραστάσεων, ἀπεικονίζει δὲ τὴν Μαρίαν περιβεβλημένην πορφυροῦν ποδῆρες ἔνδυμα καὶ παρουσιάζουσαν τὸ Θ. Βρέφος, ὅπερ, εἰς ἀφύσικον σχετικῶς μέγεθος, εἶναι ἐνδεδυμένον διὰ ὁλοχρύσου ἐνδύματος, περιβάλλεται διὰ χρυσοῦ φωτοστεφάνου καὶ ἐγγίζει σχεδὸν τὸν πρεσβύτην, τεῖνον χαριέντως τὰς χεῖρας πρὸς αὐτόν. Ὁ CΥΜΕΩΝ εἶναι ἕτοιμος νὰ δεχθῇ τὸν Ἰησοῦν, περιβάλλεται διὰ χρυσοῦ φωτοστεφάνου, εἶναι ἐνδεδυμένος μὲ μακρὸν χιτῶνα βαθέως κυανοῦ χρώματος μετὰ ραβδώσεων πορφυρῶν, καὶ περιβάλλεται μὲ μανδύαν ὑποπράσινον, καλύπτοντα καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ. Ὄπισθεν αὐτοῦ ὑπάρχει τὸ θυσιαστήριον, κεκαλυμμένον μὲ ἐρυθρὰ παραπετάσματα, κεκοσμημένα διὰ χρυσοῦ. Τὸ βάθρον τούτου εἶναι ἐπίσης πορφυροῦ χρώματος, ὁ ἄνωθεν δὲ αὐτοῦ θόλος, κεκοσμημένος καὶ οὗτος διὰ πολυτίμων λίθων καὶ χρυσοῦ, συμπληροῖ μίαν ἀρτίαν ἀπεικόνισιν κουβουκλίου, ὅπερ στηρίζεται ἐπὶ 4 κιόνων λευκοῦ χρώματος μὲ κιονόκρανα χρυσᾶ. Εἰς τὴν ἀριστερὰν ἄκραν τῆς παραστάσεως ἵσταται ὁ Ἰωσήφ, ὀρθὸς καὶ κρατῶν δύο πτηνὰ ἐντὸς τῶν πτυχῶν τοῦ ἐνδύματός του. Ἄνωθεν τῆς ὅλης παραστάσεως ὑπάρχει διὰ λευκῶν κεφαλαίων γραμμάτων τὸ ὄνομα τῆς ἑορτῆς: Ἡ ΥΠΟΠΑΝΤΗ′. [78])

Κατὰ τὸν αὐτὸν Θ.′ αἰῶνα, ἀπαντῶμεν ἕτερον χειρόγραφον, δυτικῆς τεχνοτροπίας, τὸ γνωστὸν ***Σακραμεντάριον τοῦ*** *Drogon* (801 — 855), υἱοῦ τοῦ Μεγ. Καρόλου καὶ ἐπισκόπου τῆς Metz. Ἀληθῶς ἔργον τέχνης τῆς Σχολῆς τῆς Metz, τὸ σακραμαντάριον τοῦτο, κατέχει ἐξέχουσαν θέσιν μεταξὺ τῶν σωζομένων χειρογράφων τοῦ εἴδους τούτου, ἰδιαιτέρως λόγῳ τῆς ἐξαιρέτου λεπτότητος τέχνης, τῆς ἐκδηλωθείσης κυρίως ἐν τῇ ἀποδόσει τῶν διακοσμητικῶν παραστάσεων. Ἀποτελούμενον ἐξ 130 φύλλων καὶ ἀποκείμενον ἐν τῇ Ἐθνικῇ Βιβλιοθήκῃ τῶν Παρισίων ὑπὸ τὸν

---

77) Πρβλ. καὶ Migne, Ε. Π. 35, 1044—1064.

78) Ἴδε τὴν περιγραφὴν ταύτην ἐν Cabrol, Diction. d'Archéol. Chrét. τομ. 6/2 στηλ. 1691, ἔνθα καὶ ἐν εἰκόνι ἐκτὸς κειμένου καὶ ἡ σχετικὴ παράστασις τῆς Ὑπαπαντῆς.

ἀριθμὸν 9428 τῆς σειρᾶς τῶν λατινικῶν χειρογράφων, ἐτεχνουργήθη πιθανῶς διὰ τὸν καθεδρικὸν ναὸν τῆς πόλεως Metz καὶ περιλαμβάνει τὰς λειτουργικὰς εὐχὰς τῶν κυριωτέρων ἑορτῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ. Ἡ παράστασις τῆς Ὑπαπαντῆς εἶναι τοποθετημένη ἐντὸς ἑνὸς Ο, κεκοσμημένου διὰ κλάδων καὶ ἀποτελοῦντος τὸ ἀρχικὸν στοιχεῖον τῆς collecte τῆς λειτουργίας τῆς ἑορτῆς. Τὴν παράστασιν ἀπαρτίζουν τὰ γνωστὰ 5 πρόσωπα τῆς Εὐαγγελικῆς διηγήσεως. Πρὸ ἑνὸς κουβουκλίου ἵστανται ὁ Συμεὼν καὶ ἡ Μαρία, ἀμφότεροι κλίνοντες πρὸς τὸ εἰς τὸ μέσον αὐτῶν εὑρισκόμενον Θ. Βρέφος, ὅπερ καὶ ἐγγίζουν διὰ τῶν χειρῶν ἀμφότεροι. Ὄπισθεν τῆς Μαρίας ἀκολουθεῖ ὁ Ἰωσήφ, κατόπιν δὲ τούτου νεαρά τις γυνή, κρατοῦσα ζεῦγος πτηνῶν, ἥτις πιθανῶς θὰ εἶναι ἡ Ἄννα. Ἡ ὅλη παράστασις παρουσιάζει τι τὸ ξενίζον, τὸ δυτικόν, καὶ εἶναι ἐμφανὴς ἡ ὑπάρχουσα μεγάλη ἀντίθεσις πρὸς τὴν ἀρχαίαν Βυζαντινὴν τέχνην. [79]

(Τὸ τέλος εἰς τὸ προσεχές)

ΔΙΑΚ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

[79]) Cabrol, Dict. d'Archéol. Chrét., τομ. $4/^2$, στήλ. 1440—1547 καὶ André Michel, Histoire de l'Art., τομ. 1, σελ. 364.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ

Ὀνομαστήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Τῇ 13ῃ τοῦ μηνός, ἑορτῇ τοῦ ἐν ἁγίοις ἱερομάρτυρος Βενιαμὶν Διακόνου τοῦ ἐν Περσίδι, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἦγε τὰ ὀνομαστήρια Αὐτῆς.

Κατὰ τὴν τελεσθεῖσαν ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ θείαν λειτουργίαν, τῆς Α. Θ. Παναγιότητος παραστάσης ἐν τῷ Ἱερῷ Βήματι, ἐχοροστάτησεν ὁ Α΄ τῇ τάξει σεβ. Μητροπολίτης Χαλκηδόνος κ. Μάξιμος. Κατ' αὐτὴν παρέστησαν πάντες οἱ σεβ. Ἀρχιερεῖς, οἱ Ὀφφικιάλοι τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ἱ. Κλῆρος τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ πλεῖστοι τῶν ἐγκρίτων ὁμογενῶν.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας λειτουργίας, προσελθόντες πάντες ἐν σώματι οἱ σεβ. ἅγιοι Ἀρχιερεῖς εἰς τὸ Ἰδιαίτερον Γραφεῖον τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐχαιρέτισαν Αὐτήν, προσφωνήσαντος τοῦ Α΄ τῇ τάξει σεβ. Μητροπολίτου Χαλκηδόνος κ. Μαξίμου. Ἐν συνεχείᾳ προσῆλθον οἱ κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ ὑπάλληλοι τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς καὶ ὑπέβαλον τὰς υἱϊκὰς αὐτῶν εὐχάς, προσφωνήσαντος τοῦ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Μαξίμου. Τὰ εὐλαβῆ σεβάσματα αὐτῶν ὑπέβαλον ἰδιαιτέρως καὶ οἱ Ὀφφικιάλοι τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ἱερὸς Κλῆρος καὶ αἱ Ἐφορίαι καὶ Ἐφοροεπιτροπαὶ τῶν Κοινοτήτων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ πάντες οἱ παραστάντες ἔγκριτοι ὁμογενεῖς.

Πατριαρχικὴ Χοροστασία.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τὴν Κυριακὴν τῶν Πατέρων τῆς Ἁγίας Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, 15ῃ τοῦ μ.

Μνημόσυνον Πατριαρχικοῦ Νεκροταφείου Ἐγρῆ-Καποῦ.

Τὴν Κυριακήν, 22αν τοῦ μ., ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἐτελέσθη, ἱερουργοῦντος τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Προύσης κ. Πολυκάρπου, τὸ καθιερωμένον ἐτήσιον μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Νεκροταφείῳ Ἐγρῆ-Καποῦ ἀναπαυομένων ὀρθοδόξων χριστιανῶν. Κατάλληλον τῇ περιστάσει λόγον ἐκήρυξεν ὁ πανοσιολ. Διάκονος τῆς Σειρᾶς κ. Αἰμιλιανός.

Χειροτονία.

Ὑπὸ τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Χαλκηδόνος κ. Μαξίμου, ἱερουργήσαντος τῇ 22ᾳ τοῦ μηνὸς ἐν τῷ ἐν Γαλατᾶ ἱερῷ Ναῷ τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἐτελέσθη, ἐγκριθεῖσα συνοδικῶς, ἡ εἰς διάκονον χειροτονία τοῦ ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς ἐν Χάλκῃ Σχολῆς τοῦ λήξαντος σχολικοῦ ἔτους Στυλιανοῦ Ρεπανέλλη. Ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ αὐτοῦ εἰς τὸ κληρικὸν στάδιον ὁ χειροτονηθεὶς ἔλαβε τὸ ὄνομα Μάξιμος.

Π. Κ. Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπή.

— ***Ἀνασυγκρότησις.*** Γενομένης τῆς νενομισμένης κατ' ἔτος ἀνασυγκροτήσεως τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, αὕτη κατηρτίσθη καὶ αὖθις ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Λαοδικείας κ. Δωροθέου, διορισθέντων ὡς μελῶν αὐτῆς, ἐκτὸς τῶν φυσικῶς παρεδρευόντων ἐν αὐτῇ πανοσιολογ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Μαξίμου καὶ Μ. Ἀρχιδιακόνου κ. Μελετίου, τῶν πανοσιολογ. Ἀρχιμανδριτῶν Νικοδήμου, Χαρβαλιᾶ,

ἐκ τῶν ἐφημερίων τοῦ πανσέπτου Πατριαρχικοῦ Ναοῦ, Σεραφεὶμ Κρασσᾶ, Ἱερατικῶς Προϊσταμένου Διπλοκιονίου, καὶ Τιμοθέου Παζαρίδου, Ἱερατικῶς Προϊσταμένου Παναγίας Νεοχωρίου, εἰς ἀντικατάστασιν τῶν ἀποχωρησάντων πανοσιολογ. Ἀρχιμανδριτῶν Νικολάου Κουτρουμπῆ, Ἀλεξάνδρου Καντώνη καὶ Ἀγαθαγγέλου Βουτσᾶ.

— ***Διορισμὸς ἱερέως.*** Ἱερατικῶς Προϊστάμενος τοῦ ἐν Τόπ-καποῦ ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικολάου διωρίσθη ὁ ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ λήξαντος σχολικοῦ ἔτους πανοσ. ἱερομόναχος Δημήτριος Βουρλάκης.

— ***Διορισμὸς Διακόνου.*** Τοῦ ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τοῦ ἁγίου Νικολάου ἐν Γαλατᾶ καθήκοντα ἱεροδιακόνου καὶ ἱεροκήρυκος ἐκπληροῦντος Διακόνου Ἀθανασίου Ἀναστασιάδου μετατεθέντος, τὰ ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ ναῷ ὡς ἄνω καθήκοντα, διορισθείς, ἀνέλαβεν ὁ ἐπὶ τούτῳ χειροτονηθεὶς ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Διάκονος Μάξιμος Ρεπανέλλης.

Ἱερὸν Ἁγίασμα Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Βεφᾶ.

Εἰς τὴν χηρεύουσαν θέσιν ἱερέως τοῦ ἐν Βεφᾷ ἱεροῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Σταυροπηγιακοῦ Ἁγιάσματος τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου διωρίσθη ὁ αἰδεσ. Πρεσβύτερος Βασίλειος Χρυσομάλλης, τέως ἐφημέριος Παναγίας Ἐλπίδος Κοντοσκαλίου.

Ὀφφίκιον.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ἐπιβραβεύουσα τὴν περὶ τὰ ἤθη κοσμιότητα καὶ τὸν ζῆλον τοῦ ἐφημεριακὰ καθήκοντα ἐν τῇ Κοινότητι τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Φερίκιοϊ ἐκπληροῦντος ἱερομονάχου Δημητρίου Παπαδοπούλου, ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἀπένειμεν αὐτῷ τὸ ὀφφίκιον τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς. Ἡ εἰς τὸ ὀφφίκιον τοῦτο χειροθεσία τοῦ εἰρημένου ἐγένετο, σεπτῇ Πατριαρχικῇ ἐντολῇ, ὑπὸ τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Χριστουπόλεως κ. Μελετίου τῇ 1ῃ Ὀκτωβρίου, ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων.

Πατριαρχικαὶ εὐχαί.

Τοῦ ἐκ τῶν Πατριαρχικῶν Ἰατρῶν ἐντιμ. κ. Νικολάου Φερμάνογλου, ἀναγκασθέντος, συνεπείᾳ ἀτυχήματος, νὰ παραμείνῃ κλινήρης, ἡ Α. Θ. Παναγιότης διεβίβασεν αὐτῷ τὰς ὑπὲρ ἀναρρώσεως αὐτοῦ εὐχὰς Αὐτῆς διὰ τοῦ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Μαξίμου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ἀρχιμανδρίτου Ἀλεξάνδρου Γ. Καντώνη

«ΠΑΥΛΙΚΑΙ ΝΟΥΘΕΣΙΑΙ»

ΕΛΕΧΘΗ περὶ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἶναι ὁμοία πρὸς μουσικὸν ὄργανον τοῦ ὁποίου αἱ χορδαί, χωρὶς νὰ τὰς ἐγγίζῃ τις, πάλλονται κατὰ συστοιχίαν ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς ἄλλα γειτονικὰ ὄργανα κρουόμενα. Ὁ Παῦλος εἶχε κατ᾽ ἐξοχὴν τὸ χάρισμα νὰ συμπαθῇ τοὺς ἄλλους καὶ νὰ δέχηται τὴν συμπάθειαν αὐτῶν. Συνεμερίζετο τὰ αἰσθήματα τῶν ἄλλων, τὰ ἐνδιαφέροντά των, ἀνησύχει διὰ τὴν τύχην καὶ εἰργάζετο διὰ τὴν οἰκοδομήν των. Εἶναι ἄφθαστος εἰς τὸ σημεῖον αὐτό.

Ἡ αὐταπάρνησίς του, ἡ ὑπομονή του, ἡ ἀγάπη του, τὸ ἀτρόμητόν του, τὸ ἀκατανίκητόν του, ἡ πρᾳότης του, εἶναι δύσκολον νὰ ἐξυμνηθῶσι προσηκόντως.

Αἱ συμβουλαί του, τὸ ἔργον του, εἶναι θησαυρὸς ἀνεκτίμητος.

Ἔκαμε ζωήν, πρᾶξιν, τὴν ἀλήθειαν ὅτι εὐτυχία μεγάλη εἶναι νὰ δίδῃ τις καὶ ὄχι τόσον νὰ λαμβάνῃ, νὰ ὑπηρετῇ τοὺς ἄλλους μέχρις αὐτοθυσίας.

Ἐλεύθερος ἔκαμε τὸν ἑαυτόν του ὑπηρέτην ὅλων διὰ νὰ κερδίσῃ περισσοτέρους, νὰ σώσῃ.

Προσεπάθει ἐπίσης πάντοτε νὰ τελειοποιήσῃ τὸν ἑαυτόν του, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον κατορθώνεται μὲ τὸν ἀγῶνα καὶ τὰ παθήματα διὰ τὸν Χριστόν. Ἡ ζωή του ἦτο συνυφασμένη μὲ μεγάλους κινδύνους, μὲ μόχθους καὶ θανασίμους δοκιμασίας. Εἰς τὴν σταδιοδρομίαν του ἠτένιζε πάντοτε πρὸς τὰ πρόσω, δὲν ἤθελε νὰ σταματήσῃ ποτέ. Ἔτρεχε πάντοτε πρὸς τὰ ἐμπρός, πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἤκουε τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸν Χριστόν.

Ἐπάνω εἰς τὴν ὑπέροχον προσωπικότητα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ εἰς τὸ ἔργον του, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀνεκτίμητος θησαυρὸς τῆς χριστιανικῆς θεολογίας καὶ ζωῆς, ἔχει ἐγκύψῃ ἀπό τινος ὁ πανοσιολογιώτατος ἀρχιμανδρίτης κ. Ἀλέξανδρος Καντώνης, ἔχει ἀντλήσῃ ἀπὸ τὴν λαλέουσαν αὐτὴν πηγὴν νάματα ζωῆς αἰωνίου, καὶ μὲ μίαν ὡραίαν ἔκδοσιν, στάμναν, προσφέρει εἰς τὸν διψῶντα πιστὸν νὰ πίῃ. Καλοζυγισμένον κάθε κεφάλαιον τοῦ βιβλίου, σφικτοδεμένο τὸ ἕνα μὲ τὸ ἄλλο, ταξιθετημένο, ρυθμισμένο εἰς ἓν ἑνιαῖον ὅλον, δίδει βαθεῖαν ἱκανοποίησιν καὶ χαράν. Εἶναι ἡ συγκομιδὴ μελέτης γενομένης μὲ ἀγάπην καὶ μὲ ἐνθουσιασμόν.

Ἡ μελέτη διαιρεῖται εἰς τρία ἰσομερῆ τμήματα ἀπὸ ἓξ ἄρθρα ἕκαστον μέρος. Το πρῶτον μέρος ἀσχολεῖται μὲ τὴν ὑπόδειξιν τῶν πρὸς τὸν Θεὸν καθηκόντων μας. Εἰς τὸ δεύτερον μέρος ἀναγράφονται τὰ πρὸς τὸν πλησίον καθήκοντα. Καὶ ὁ πλησίον αὐτὸς εἶναι, κατὰ τὸν γράφοντα, ἡ ἐπέκτασις τοῦ ἑαυτοῦ μας, ὄχι ξένος. Τὸ τρίτον μέρος τοῦ βιβλίου στρέφεται πρὸς ἡμᾶς αὐτούς.

Ὁ βαθύτερος σκοπὸς τοῦ γράψαντος εἶναι νὰ κεντήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστου, ὥστε νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὴν παυλικὴν διδαχὴν καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς ἀμεσωτέραν ἐπαφὴν μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ Παύλου. Ζητεῖ ἔπειτα ὁ γράψας νὰ ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν τῶν χριστιανῶν ἐπὶ ὡρισμένων ἠθικῶν ὑποχρεώσεων.

† Ο ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

ΙΕΡΑ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΧΑΛΚΗΣ

Ἐπὶ τῇ ἐπ' αἰσίοις συμπληρώσει κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον ἑκατονταετίας ὅλης ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς ἡ «Ὀρθοδοξία» ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὸ παρὸν τακτικὸν τεῦχος αὐτῆς (Ὀκτώβριος 1944, 10 Α΄), θὰ ἐκδοθῇ καὶ εἰς Ἔκτακτον ἐπὶ τῇ Ἑκατονταετηρίδι τῆς Σχολῆς Τεῦχος (Ὀκτώβριος 1944, 10 Β΄).